

ACC. N:R M. 8409 : 1-9.

Landskap: Småland

Upptecknat av:

K. Wikström

Härad: Östra

Adress:

Maxianselund

Socken: Kräkshult nr 1

Berättat av:

Egna minnen

Uppteckningsår: 1949

Född år 1865

i Kräkshult

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ingars tillkomst och beredning
På 1800 talet

²
Ångar!

Det talas om ångar, det sjunges om
 ångar - det läses om ångar, det dansas
 på ångar - det plöckas blommor på ångar
 det brytes Midsonnarlöv på ångar, för det
 till och med lugges ved på ångar - Komma
 beta på ångar m m m m - Det låter
 uttän som att den vackra ångar, alla
 tider hade funnits och skall finnas, och
 måste finnas inom vår kretser, och
 att den betraktas som odödlig till och med
 Men hur en ång från början till
 = kommit, och hur den sedan världats
 och världakt hållits, derom har jag ej
 ännu fått en karaktäristisk berättelse
 berätta om - Då jag en eftermiddag satt
 och skulle besvara en frågestav, som hö-
 = skörd, så tänkte jag, som talas om höet men
 var skall det fågas

ACC. NR. M. 8409: 2.

Beskrivning av en äng

Då va år 1859. Min farfar hadde
då slutat upp med landbruk, och ville
utöva sitt hantverk som timmerman, han
var född 1801. alltså i 50-års åldern. Min
far var viken och stod i tanke att gifte
säg. Farfar (Nils Magnusson) gick till präst
i samma socken Hårshult, och bad bon-
den P. Pettersson att han skulle få arva
^{der} en tjungfälla eller bonna i hans hage
cirka tusen meter från gården, för att
der bygga sig en liten stuga på ett rum
och kök, samt att få ett par tunnland
mark att odla upp till åker där omkring.
Det va inga hinder, oaktat att det
fanns 5 tung förät på gården. Planen fick
farfar sjelf utsyna och kontrakt skrevs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Torpkontrakt

Till Timmermannen Nils Hagansson
utskännder jag underskinnad, Sjungborsen
uppe på backen öster om ån, ett jodome-
råde omkring 5 tunnland, på följande villkor
§ 1. Skändaton får själv odla och inhägs-
na nämnda område

§ 2. Skogen på området får tagas till stängsel
avskas mera får han ta utanför

§ 3. Skändaton erhåller fritt sommararbete till
en ko. bland gårdens kor i hagen.

§ 4. Skändaton erhåller fri vedbrand efter
utskänning av jordägaren (ej hemköring)

§ 5. Skändaton erhåller fritt dragare till
den jord han byter och odlar,

§ 6. I arände är lägger 40 riksdaler om året
i 40 års tid räknat från den 14 mars 1859

Den 14/3 1859. P. Pettersson, samt vittnen O & O:

Odlingslust

Farfar ä far fick en dubbel arbetslust
dom köpte en gammal stuga och satte upp
samt bröt luggde skog och odlade, samt
grävde en brems på 13. akrens djup, om
varen efter kontraktets början, så köpte
dom sig en ko, den kostade då 35. Kronor
då fick dom bygga sig en lada till kon
på nättarna, på detta sätt så fick dom
mjölk till sitt lilla hushåll, dom var
ju blott 3. personer ~

Den 9 desember 1669 så gifte min far sig
så ble dom fyra te ä bryta sten och odla
Farfar ä far, bröt sten, mognar ä kvällar
på den tiden dom sig arbetade i sin ymke
och de båda hustruerna röjde bort den
sten som sig uppkvuten, medan dom
andre var på sitt arbete om dagen ~

ACC. NR. M. 8409:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1868 så föddes jag, då fick farbror
plöcka sten och sköta om hushället
ensam, dom hade redan då odlat en
liten del av området, så dom hadde
bätt potatis och bätt någon halv kappe
korn, men av detta så blev det ej
något gräs eller foder till kor, och inte
fars det någon ång art slå till hö.
På höstarna fick dom alltså sälja
kor och så fick dom köpa mjölk på
vintern och våren tills det blev utbrett
i maj, året derpå, då köpte dom åter en
ko för sommaren efter som dom hadde fått
sommarbete - då några år gått, så fick det
farfar ä far i sinnet att fråga husbonden
om dom ej kunde få tillreda sig ett slå-
star häck^{ing} ute i en stor sank mossen ute i
gårdens utmark vid en liten insjö.

ACC. N.R. M. 8409:6.

Tillredning till Ing.

Stenens ansökan blev beviljad, och dertill gratis på deras egen bekostnad, och dertill obegränsat område, ty marken var så sankt att inga djur kunde beta der. Området var beväkt med buskar och marstallar, så att ingens kunde gå fram der.

På hösten 1664 då marken förs till så gick den dit och började röja, all skog som dogde till gädesgård högs till trim i bars till utkanter av häret Riset brändes träna högs så djupt ner att det knappt fanns några stubbe efter dem, liksom med de övriga gamla träden, som snart i stora områden på en dag, och hösten derpå så var det alltså på samma sätt till hela området var slät röjt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. NR. M. 8409:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På våren och försommaren, så gick dom
dit med fläckackor och tväraxor, och högg
om alla mosskvar jämt efter marken
 dessa trampades ner i någon djup håla
och på detta sätt blev marken planerad
och jämn, der tvän ställt påsadder
någon sårt ogräsfrö för att även här
ja gräs växt, så råpsades och efterhöjdes
det kanske i flera år, derav att det låg gams
sla träd och bratt som var månggånget

Stå nu marken fått sol och luft, så
dessa gräs växten fram på allvar, dom
kunde börja stå så snart första å an-
dran året och så jämnades det år efter
år, det blev fler å fler byar här för varje
år så att dom kunde ej bära hem det
till Jorpst tj det var nära fyra kilome-
ter till Kärnängen. 1868 fick vi bygga lada.
der.

Under tiden hadde dom hägrat in om rådet för att fågra djur skulle beta eller trampa sönder gräskåten. Sedan fick vi bygga utan för ången ången fick namnet Ekrotat därav att det ut i gränsen stött en gammal Ek som höll på att murkna bort.

Snåsvårten blev av flerfalliga slag mer näst fräken - vatten flöser och stark samt alla andra böter, år 1899, då vi skördade Ekrotat sista året så fick vi tre arbetslass med godt hö der.

Då dom började att skörda hö der så slapp vi att sälja horn på hästarna ty höet varke riktigt till, så att vi hade två får också på vinfarna. Det fanns ju även löstrod i buskar så vi fick så svärmare för till färre.

ACC. N.R. M. 8409:9

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då förut nämnda kartkort var uti
och gården bytt ägare några gånger under
tiden så blev torpet ödelagt liksom
våra granntorp, husen rivedes bort, jorden
som jag och minna förfäder odlat, blev
utan värd så togs den till betesmark
i några år, då började det växa Embuski
= ar och gräs, då utlades det till hag-
mar hem för att skogen skulle få
våra vstånd. På samma sätt gick
det med Ekrotsängen som vi tillhört
av vildmark till en liten god äng
Har ängen fins inga spår all, men
den gamla lodan som byggdes 1668,
den fins ännu kvar och användes som
nätlada vid fiske i den lilla sjön.
På detta sätt förminskas och försvinner
vår gamla kultur som är äret till ä för
Ejternordene.